

**1260-61 / 1844-45 TEMETTUAT KAYITLARI IŞIĞINDA
FARAŞLI KÖYÜNÜN SOSYAL VE EKONOMİK GÖRÜNTÜSÜ***

The Social and Economic View of Faraşlı Village in The Light of 1260-61 / 1844-45 Temettuat Records

Rafet METİN**

Öz: Temettuat Defterleri XIX. yüzyıl Osmanlı sosyal ve ekonomik tarihinin önemli kaynaklarından biridir. Vergi kaynaklarını yeniden tespit ederek halkın üzerindeki vergi yükünü hafifletmek ve vergi dağılımında yaşanan adaletsizliği önlemek amacıyla hazırlanan temettuat kayıtları sosyo-ekonomik ve demografik yapının da ortaya konulmasında önemli bilgiler sunmaktadır. Kayıtlarda anılan dönemde bölgelerin mal-mülk, hayvan, arazi ve insanların şahsi malvarlıklarının kaydedilmesi ile sosyo-ekonomik hayat, nüfus ve tarımsal ekonomi ile ilgili bütün karakteristik özellikler ortaya konulmaktadır. Kayıtlarda ayrıca mükelleflerinin adları, lâkapları, meslekleri hakkında da bilgi alabilmek mümkün olmaktadır. Bu çalışmada, H.1260-1261/M.1844-1845 yılında Keskin Kazasına tabi Faraşlı karyesinin 673 numaralı temettuat defterinden faydalanılarak, sosyal ve ekonomik yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Toplam 40 hanesi olan karyede, insanların geçimlerini büyük ölçüde tarım ve hayvancılıktan sağladıkları anlaşılmaktadır. Köyde tarımsal manada buğday ve arpa üretimi yapılmaktadır. Hayvancılık alanında ise daha çok küçükbaş- büyükbaş hayvanlar ile yük ve binek hayvanları yetiştirilmektedir. Meslek dalı olarak ziraat erbabının fazlalığı dikkat çekmektedir. Bunun yanında, imam, hizmetkâr ve çoban gibi meslek kollarında görev yapan kimselerinde olduğu kayıtlardan anlaşılmaktadır. Köyde vergi mükellefi hane reislerinin tarım, hayvancılık ve meslek gelirleri ile birlikte ödemiş oldukları vergi çeşitleri tespit edilerek vergi yükleri de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Faraşlı karyesi, Temettuat Defteri, Mesleki Yapılanma.

* **Received-Geliş Tarihi:** 05.04.2019 **Accepted-Kabul Tarihi:** 19.08.2019

DOI Number: 10.19039/sotod.2019.111

Atıf / Citation: Rafet Metin, "1260-61 / 1844-45 Temettuat Kayıtları Işığında Faraşlı Köyünün Sosyal ve Ekonomik Görüntüsü", *Studies of The Ottoman Domain*, Volume-Cilt: 9 / Issue-Sayı: 17/ Date-Tarih: August-Ağustos 2019, ss.69-83.

** (Doç. Dr.), Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Kırıkkale-Türkiye. E-mail: rafet_metin71@hotmail.com **ORCID ID:** 0000-0002-2164-4994

Abstract: Temettüat records are one of the important sources of XIX. Century social and economic history of Ottoman Empire. Temettüat records have been prepared in order to mitigate the tax burden on the people and to prevent injustice in the tax distribution by re-determining the tax sources. In addition, these records provide important information for the socio-economic and demographic structure. In the period referred to in the records, all characteristics of socio-economic life, population and agricultural economy are revealed by registering the properties, animals, lands and persons' personal wealth of regions. In these records, it is also possible to get information about taxpayers' names, nicknames, occupations. In this study, benefiting basically 673 numbered temettüat record of Faraşlı village which is within in the boundaries of Keskin district in year of H.1260-1261/M.1844-1845, it is tried to reveal social and economic structure. It is understood that people provide their livelihood largely from agriculture and animal husbandry in the village which consist of 40 families. In terms of agriculture, wheat and barley production is being done in the village. In the field of animal husbandry, mostly small cattles, bovine animals, draught animals and mount animals are grown. As field of profession, the surplus of agricultural staff is remarkable. Besides, it is understood from records that there are different field of professions like imams, servants and shepherds in the village. It is also tried to reveal the burden of tax of taxpayers by determining agriculture, husbandry and occupation revenue and kind of tax which is paid by them.

Keywords: Faraşlı village, Temettüat record, Occupational structuring.

GİRİŞ

Temettü' kâr etmek anlamına gelen Arapça bir kelimedir. Temettüat ise kârlar, kazançlar anlamına gelmektedir (Devellioğlu, 1996: 1073).Tanzimat'a kadar değişik adlarla halktan alınan vergilerin yerine getirilen Temettü vergisinin kaydedildiği defterlere, “Temettuat Defterleri” adı verilmiştir. Bu defterler 19. yüzyıl ortalarında Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu iktisadi, sosyal ve ticari hayatı ortaya koymaktadır (Kütükoğlu, 1995 : 395).Temettuat defterleri genel itibariyle bir bölgenin demografik yapısı, hane reisinin menkul ve gayr-i menkul kaynakları, yıllık kazancı, işletmelerin büyüklüğü, iş gücü ve ayrıntılı vergi yükü, kişilerin mesleği, yetiştirilen ziraî ürün ve hayvanlar ileticarî ve sınaî müesseseler hakkında bilgiler sunmaktadır (Gül, 2009: 81). Ayrıca anılan defterlerden Osmanlı ülkesinde yaşayan nüfusun yerleşim düzeni, zirai üretim durumunu, hanelerin servet ve gelirleri ile vergilendirme konularında çok zengin bilgiler elde etmek mümkün olmaktadır (Güran, 2000: 79). Kısaca bu defterlerden bir bölgenin Demografik etnik yapısı, fert düzeyinde menkul ve gayr-i menkul kaynaklar, ferdin yıllık kazancı, işletmelerin büyüklüğü, toplam ve ayrıntılı vergi yükünü, işgücünü, kişilerin mesleği, yetiştirilen zirai ürün

ve hayvanlar, ticari ve sınaî müesseseler hakkında önemli veriler elde edilmektedir (Özer, 2000: 596). Defterlerde, mahallelerdeki toplam hane sayısı, arazi miktarı, hane reislerinin meslekleri, yükümlü oldukları vergi miktarları gibi birçok konuda teferruatlı bilgiler bulunmaktadır. Ayrıca her hane reisinin adı ve unvanı, sahip olduğu mal varlığı, ne kadar emlak ve arazisi olduğu ve bu arazinin ekili olan bölümleri ayrıntılı biçimde ele alınmıştır. Meslekler, hane reisinin isminin üzerine eğik olarak yazılmıştır. Tarımla geçinen hane reisinin meslek bölümü “erbab-ı ziraattan idüğü”, esnaflıkla geçinenlerinki ise “erbab-ı ticaretten idüğü” olarak belirtilmiştir. Ticaret ve ziraatın her ikisiyle geçimini sağlayanlar “erbab-ı ziraat ve ticaretten idüğü” şeklinde belirtilmiştir. Çalışmamızın ana kaynağını teşkil eden Temettuat Defterlerinden BOA, ML VRD.TMT. 673 numarada kayıtlı “Dinek Keskini kazasına tabi Faraşlı karyesinin sosyal ve ekonomik yapısı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Çalışmada Faraşlı köyünün nüfusu ile birlikte köyde kullanılan isimler, lakaplar, meslekî yapılanma, köyde yaşayan hane reislerinin tarım, hayvancılık ve meslek gelirleri ile birlikte ödemiş oldukları vergi çeşitleri tespit edilerek vergi yükleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

2. Faraşlı Karyesi

2.1.Nüfus

1845 yılında Faraşlı karyesinin 40 haneye tekâbül eden 200 neferlik nüfusu söz konusudur. Günümüzde Kırıkkale'nin Balışeyh ilçesine bağlı olan Faraşlı karyesinin 2007 yılı adrese dayalı nüfus tesbitine göre nüfusu 231 olarak belirlenmiştir.

Tablo 1. Faraşlı Karyesinde 1845--2007 Yıllarındaki Tahmini Nüfus

Yıllar	Tahmini nüfus
1845	200 nefer
2007	170

2.2.Şahıs Adları ve Kullanılan Lakaplar

673 numaralı temettuat defterinde hane reislerinin isimleri babalarının adları ve lakaplarıyla birlikte yazılmıştır. Bu nedenle köyde yaygın olarak kullanılan baba ve oğul isimlerini tespit etmek mümkün olmuştur.

Tablo 2:Faraşlı Karyesinde Kullanılan Şahıs İsimleri

İsim	Sayı	%
Ali	6	10.7
Mehmed	5	8.9
Mustafa	4	7.1
Halil	4	7.1
Ahmed	3	5.3
Ferhad	3	5.3
Hasan	3	5.3
Hüseyin	2	3.5
Fakı	2	3.5
Veli	2	3.5
Beşir	2	3.5
Maksud	2	3.5
Kemal	2	3.5
Bekir	2	3.5
Abdi	1	1.7
Süleyman	1	1.7
İbrahim	1	1.7
Bedaş	1	1.7
Gülabi	1	1.7
Musa	1	1.7
İsa	1	1.7
Haydar	1	1.7
Nebi	1	1.7
Sultan	1	1.7
Ömer	1	1.7
İsmail	1	1.7
Çelebi	1	1.7
Satılmış	1	1.7
Toplam	56	

Tablo 2’de yer alan verilerden anlaşıldığı üzere Faraşlı karyesindeki vergi nüfusu bir tanesi hariç tamamına yakını erkektir. İsimleri incelediğimizde Peygamber ve onun ehl-i beyti başta olmak üzere daha çok Arapça kökenli isimlerin olduğu görülmektedir. Birinci sırada Ali ismi yer almakla birlikte bütün isimlerin % 10.7’sini teşkil etmektedir. İkinci sırayı Mehmed ismi almaktadır % 8.9 üçüncü sırayı ise %7.1 ile Mustafa ve Halil isimleri almaktadır.

2.3.Faraşlı Karyesinde Kullanılan Lakaplar

Faraşlı'da hane reislerinin toplumda tanınmasını sağlayan aile ve sülale adlarının bazıları dinî özellik taşımaktadır. Fakı, gibi unvanların yanında Tablo-3'te yer alan topal, koca, sağır, köse, çakıllı gibi sıfatlarla birlikte kullanılan lakaplar ise muhtemelen ailelerin geçmişten beri kullana geldikleri lakaplar olarak görülmektedir.

Tablo 3:Faraşlı Karyesinde Kullanılan Lakaplar

Fakı oğlu Bekir	Köse oğlu Halil	Deli Hasan oğlu yetim Hasan
Çakıllı oğlu Hüseyin	Şah Ali oğlu Ahmed	Fakı oğlu Mehemed
Sağır oğlu Musa	Çöte Bekir oğlu Yaramış	Topal oğlu İsmail
Koca oğlu Mehmed	Usta Veli oğlu Ahmed	Çokdar(çuhadar) oğlu Halil

2.4.Faraşlı Karyesinde Mesleki Yapılanma

Faraşlı karyesinde yaşayan 40 haneden 33 hanesi geçimini ziraattten sağlamaktadır. Köyün 1 numaralı hanesinde yaşayan Fakı oğlu Bekir Efendi imam, 2 numaralı hanede kayıtlı Köse oğlu Halil muhtar, 3 numaralı hanede kayıtlı Kemal oğlu Ahmed hatip, 13 numaralı hanede kayıtlı Fakı oğlu Mehmed çoban, 27 numarada kayıtlı Lale oğlu Halil asker, 35 numaralı hanede kayıtlı Çokdar oğlu Halil Budaközü nahiyesine nakil olmuş, 39 numaralı hanede kayıtlı Beşir oğlu Ali ırgad olarak geçimini sürdürmektedir (BOA, ML VRD.TMT, 673:2,8,9,10).

2.5. Hayvancılık ve Hayvan Dağılımı

Belgelerden anlaşıldığına göre 1845-1846 yıllarında Faraşlı karyesinde yaşayan haneler geçimlerini tarım ve hayvancılıktan sağlamakta idiler. Genel olarak süt ve süt ürünleri ihtiyaçlarını karşılamak için inek ve koyun, binek hayvanı ihtiyaçlarını karşılamak için merkep, çift sürmede faydalanabilmek için öküz kullandıkları anlaşılmaktadır. Faraşlı'da toplam 562 olan hayvan varlığının büyük çoğunluğunu küçükbaş hayvanlar oluşturmaktadır.% 60.1'i küçükbaş (338 adet), % 31.3'ü büyükbaş (176 adet) ve % 8.5'i yük ve binek (48 adet) hayvanı olarak sıralanmaktadır. Büyükbaş hayvan çeşidinde, karasığır öküzü, sağmal inek, sağmal manda ve erkek manda ön planda yer alırken küçükbaş hayvan çeşidinde ise, koyun, keçi ve kuzu tercih

edilmektedir. Binek ve yük hayvanı olarak ise merkep başta olmak üzere, kısarak beslenmektedir.

Tablo 4: Faraşlı'da Hane Reislerinin Sahip oldukları Hayvan Çeşitleri

Hayvan çeşidi	Sayı	Hayvan Sahibi Hane	Toplam Hane Başına Düşen Baş
Büyükbaş	176	27	
Küçükbaş	338	30	
Yük-Binek Hayvanı	48	33	
Toplam Sayı	562		

Tablo 5: Faraşlı'da Hane Reislerinin Sahip oldukları Büyükbaş Hayvan Çeşitleri

Büyükbaş Hayvan çeşidi	Sayı	Hayvan Sahibi Hane	Ortalama
Karasığır öküzü	76	34	2.2
Sağmal inek	31	27	1.1
Sağmal manda	6	4	1.5
Erkek manda	16	8	2
Kısır inek	9	9	1
Malak	2	2	1
Buzağı	28	28	1
Düve	8	8	1
Toplam	176		

Büyükbaş hayvan söz konusu olduğunda köylerde çift sürme işinde ilk olarak akla at ve katır gücü gelmektedir. Ancak Faraşlı'da öküzün ilk planda tercih edildiği görülmektedir. Bu durumun nedeni öküzün beslenme giderinin at ve katıra nazaran daha az olması ile izah edilebilir. Bir atı veya katırı bütün bir yıl boyunca arpa, yulaf, ot, kepek ve samanla beslemek gerekirken öküz yedi ay süre ile burçak ve samanla beslenebilmekte ve yılın geri kalan aylarında otlamak üzere çayırlara salıverilmektedir. Bu arada demetlerin tarladan harmana ve ürünün harmandan ambara taşınmasında at ve eşek gibi yük hayvanlarından da yararlanılmakla birlikte, daha çok bir çift öküzün çektiği iki tekerlekli kağnılar kullanılabilir (Bozkurt, 2011: 144). Belgelerden anlaşıldığı üzere anılan dönemde Faraşlı'da özellikle karasığır öküzü ahalinin tarım yaparken kullandığı vazgeçilmez iş gücü kaynaklarından biri durumundadır. Köyde toplam 40 haneden 34 hanede karasığır öküzüne tesadüf edilmektedir. Köyde 31 baş sağmal inek 27 ailenin elinde bulunmaktadır. Köyün süt ve süt ürünleri ihtiyacının sağlanmasında bu ailelerin önemli rol oynadığı düşünülebilir. Sağmal ineğin yanında 4 hanede toplam 6 adet sağmal manda beslediği kayıtlardan anlaşılmaktadır.

Yük ve Binek Hayvanlarına gelince;Faraşlı'da 1845 yılında toplam 48 adet yük ve binek hayvanı bulunmaktadır. Bunlardan 35 adedi merkep, 13 tanesi ise kısarak olarak tespit edilmiştir.

Tablo 6: Faraşlı'da Hane Reislerinin Sahip oldukları Yük ve Binek Hayvanı Çeşitleri

Hayvan çeşidi	Sayı	Hayvan Sahibi Hane	Ortalama
Merkep	35	33	1.06
Kısarak meatay	13	9	1.4
Toplam	48		

Yük ve binek hayvanlarına bakıldığında toplam 40 hane olan köyde 33 hanede yük ve binek hayvanının olduğu görülmektedir.

Küçükbaş hayvanlar bakımından bakıldığında Faraşlı'da toplam 338 adet olan küçükbaş hayvanların tamamı 30 hanede bulunmaktadır.

Tablo 7:Faraşlı'da Hane Reislerinin Sahip oldukları Küçükbaş Hayvan Çeşitleri

Küçükbaş hayvan çeşidi	Sayı	Hane	Ortalama
Sağmal keçi	178	30	5.9
Sağmal koyun	18	5	3.6
Kuzu	14	4	3.5
Oğlak	128	27	4.7
Toplam	338		

2.6. Arazi Dağılımı ve Toprak Kullanımı

Faraşlı'da hane reislerinin % 91.2'si (36) buğday ve arpa tarımı ile alakalı ziraî faaliyet içerisindedir. Köyde ikamet eden hanelerden % 2.9'u penbe (pamuk) (28) % 2.5'i bağcılık (32) ve % 3.2'si palamud korusu ile iştigal etmektedir.

Tablo 8: Faraşlı'da Ekili ve Dikili Tarım Alanlarının Dağılımı

Ekilebilir Arazi Türü	Miktar (Dönüm)	Hane	Ortalama	%
Tarla (buğday-arpa)	1.405	36	39.02	91.2
Penbe	45	28	1.6	2.9
Bağ	40	32	1.25	2.5
Palamud korusu	50	37	1.3	3.2
Toplam	1.540			

2.7. Gelirler

2.7.1. Tarım Gelirleri (Hasılatı)

1844-1845 yılları arası Faraşlı'da tarım topraklarına sahip 35 hane sahibinin hepsinin hasılat geliri vardır. Ekili (tarla) tarım alanları (Buğday ve arpa) 1.405 dönüm olup 14.700 kuruş gelir elde edilmiştir. 28 dönüm penbe (pamuk)'tan 1.056 kuruş elde edilirken 32 dönüm bağdan 3.360 kuruş ve 37 dönüm palamud korusundan 2.585 kuruş gelir elde edilmiştir.

Tablo 9:Farashlı'da Ekili-Dikili Tarım Alanlarının Hasılatı

Ekilebilir Arazi Türü	Miktar (Kuruş)	Miktar (Dönüm)	Ortalama
Tarla (buğday- arpa)	14.700	1.405	
Bağ	3.360	32	
Penbe	1.056	28	
Palamud korusu	2.585	37	
Toplam	21.701	1.497	

Temettuat defterlerinde köylüden alınan hububat öşür verilerinden üretilen hububatların ne kadar olduğu tespit edilebilir. Öşür bölgelere göre değişmekle birlikte ortalama her ürün üzerinden %10 oranında alınmaktadır. Bu nedenle Tablo 10'da vergiye esas olan toplam kilenin 10 katı alınarak toplam hububat üretimi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 10: Farashlı'da Üretilen Toplam Hububat Miktarı

Ekilebilir Arazi Türü	Kile ¹	Kile x 10	Kg
Hınta (Buğday)	85	850	21.807,6
Şair (Arpa)	54	540	12.015
Penbe (pamuk)	20	200	4.450
Toplam			

2.7.2.Hayvancılık Hasılatı

Farashlı'da tarımdan sonra ikinci sırada yer alan hayvancılık gelirleri 2.343 kuruş olarak tespit edilmiştir. Hayvancılık hasılatı küçükbaş ve büyükbaş olarak iki grupta incelenebilir.

¹Bu çalışmada hesaplamalar yapılırken buğday 1 kile=25, 656 kg.; arpa ve pamuk için ise 1 kile=22,25kg. olarak alınmıştır.

Tablo 11'deki veriler incelendiğinde görüleceği üzere, hayvancılık hasılatında ilk sırayı küçükbaş hayvanlar almaktadır (1.183 kuruş). İkinci sırada büyükbaş hayvanlar (1.160 kuruş) gelmektedir

Tablo 11: Faraşlı'da hayvancılık hasılatı dağılımı

Hayvan çeşidi	Hasılat miktarı kuruş	Hayvan Sahibi Hane	Ortalama
Büyükbaş	1.160	27	42.9
Küçükbaş	1.183	30	39.4
Toplam	2.343		

2.7.3.Meslek Hasılatı

1844-1845 yılları arasında Faraşlı karyesinde yaşayan 40 haneden 33 hanesi geçimini ziraattten sağlamaktadır. Köyün 1 numaralı hanesinde yaşayan Fakı oğlu Bekir Efendi imamet görevinden yılda 250 kuruş elde etmektedir. Yıllık temettuat miktarı 749 kuruş olan ve 2 numaralı hanede kayıtlı Köse oğlu Halil muhtar olarak görev yapmaktadır. Yıllık temettuat miktarı 823 kuruş olan ve 3 numaralı hanede kayıtlı Kemal oğlu Ahmed hatip olarak görev yapmaktadır. 13 numaralı hanede kayıtlı Fakı oğlu Mehmed çobanlıktan yılda 200 kuruş elde ederken 39 numaralı hanede kayıtlı Beşir oğlu Ali ırgadlıktan yılda 100 kuruş gelir elde etmektedir. (BOA, ML VRD.TMT, 673:2,8,9,10).

7.1.Vergi-yi Mahsusa

1256/1840 yılından itibaren uygulanmaya başlayan ve bazı istisnalar haricinde ekonomik durumlarına göre herkesten alınan vergi-yi mahsusa Tanzimat idarecileri tarafından örfî vergiler yerine konulmuş olup, "Ancemaatin vergi", "Vergü-yi Mahsusa", "Vergü" ve "Komşuca alınan vergü" gibi adlar verilmiştir (Öztürk, 2000: 537). Bu verginin miktarı liva ölçeğinde belirlenirdi. Bu miktar livaya bağlı kazalar arasında paylaştırılırdı. Sonra kazanın müdür ve meclis azaları, nüfusun etnik özelliğine göre imam, papaz ve kocabaşı gibi kişilerin katıldığı toplantıda kasaba ve köylere düşen miktar tespit edilir en sonunda da köy ve mahalle düzeyinde kişilerin ödeme güçlerine göre paylaştırılırdı (Öztürk, 1996: 174-175).

Faraşlı'da kayıtlardan tespit ettiğimize göre toplam vergi-yi mahsusa bedeli 2.980 kuruştur. Vergi-yi mahsusa olarak en düşük vergi 90 kuruş, en yüksek vergi ise 230 kuruştur.1 numaralı hanede kayıtlı bulunan ve

imamlık mesleği ile işgal eden Fakı oğlu Bekir Efendi'ye 90 kuruş vergi-yi mahsusa bedeli tevdi edilirken 36 numaralı hanede kayıtlı bulunan ve ziraatçılık ile geçimini temin eden Beşir oğlu Mustafa'ya 230 kuruş vergi taktir edilmiştir (BOA, ML VRD.TMT,673:2.12).

Tablo 13. Faraşlı'da hane reislerinin verdiği toplam öşür ve aded-i ağnam vergisi

Ekili tarım öşrü ve aded-i ağnam vergisi	Miktar (Kuruş)	Hane	Ortalama	%
Hınta (buğday)	870	35	24.8	52.3
Şair (arpa)	372	34	10.9	22.3
Bağ	387	36	10.7	23.2
Aded-i ağnam	32	25	1.28	1.9
Toplam	1.661			

Toplu olarak verdiğimiz vergi türlerinden ekili tarım üzerinden alınan öşür vergisi ile alâkalı olarak hınta (buğday) % 52.3 ile ilk sırada gelmektedir. Onu %23,2 ile bağ, % 22.3 ile şair (arpa) ve %1.9 ile de aded-i ağnam izlemektedir. Daha önce yaptığımız Faraşlı karyesine yakın bir çalışma sahası olan Kazmaca köyünde öşür vergisi ile alâkalı olarak hınta (buğday) % 61.6 ile ilk sırada gelmektedir. Onu %26,9 ile şair (arpa),% 9,9 ile bağ,% izlemektedir. Ağnam vergisi ise % 1,4 olarak tespit edilmiştir (Metin:2018,196).

Tablo 14.Faraşlı'da İkâmet Eden Kimselerin Hane Sırasına Göre Toplam Temettuatları

Hane No	Kişi Adı	Temettuat Toplamı Kuruş
1	Fakı oğlu Bekir Efendi	İmam-395
2	Köse oğlu Halil	Ziraat- 749
3	Kemal oğlu Ahmed	Hatip-823
4	Kemal oğlu Ferhad	Ziraat-400
5	Kemal oğlu Ali	Ziraat-780

6	Abdi oğlu Süleyman	Ziraat-90
7	Deli Hasan oğlu yetim Hasan	Ziraat-461
8	Çakıllı oğlu Hasan	Ziraat-488
9	Şah Ali oğlu Ahmed	Ziraat-462
10	Hasan oğlu Hüseyin	Ziraat-516
11	Hasan oğlu Ali	Ziraat-597
12	Hasan oğlu Halil	Ziraat-895
13	Fakı oğlu Mehmed	Çoban-328
14	Çot oğlu Mustafa	Ziraat-594
15	Sağır oğlu Musa	Ziraat-255
16	Katip oğlu İsa	Ziraat-1273
17	Sultan oğlu Ömer	Ziraat-370
18	Çöte Bekir oğlu Yaramış	Ziraat-860
19	Çöte Bekir oğlu Yusuf	Ziraat-572
20	Maksud oğlu mehmed	Ziraat-441
21	Topal oğlu İsmail	Ziraat-512
22	Hüseyin koca oğlu Mehmed	Ziraat-692
23	Maksud oğlu Mehmed	Ziraat-426
24	Topal oğlu Mustafa	Ziraat-407
25	Usta Veli oğlu Ahmed	Ziraat-515
26	Usta Veli oğlu Mehmed	Ziraat-530
27	Lale oğlu Halil	Asker-75
28	Çelebi oğlu Satılmış	Ziraat-425
29	Eyüb oğlu Mustafa	Ziraat-568
30	Halil oğlu Ali	Ziraat-965
31	Ağa oğlu İbrahim	Ziraat-592
32	Kel Bedaş oğlu Ali	Ziraat-592
33	Gülabi oğlu Ali	Ziraat-914
34	Ferhad oğlu Hüseyin	Ziraat-814

35	Çokdar oğlu Halil	Budaközü'ne nakil
36	Beşir oğlu Mustafa	Ziraat-830
37	Aşır oğlu Bedaş	Ziraat-334
38	Ferhad oğlu Hüseyin	Ziraat-588
39	Beşir oğlu Ali	Irgad-185
40	Haydar oğlu Nebi	Ziraat-522

4. Sonuç

1845 yılında Faraşlı karyesinin 40 haneye tekâbül eden 200 neferlik nüfusu söz konusudur. Günümüzde Kırıkkale'nin Balışeyh ilçesine bağlı olan Faraşlı karyesinin 2007 yılı adrese dayalı nüfus tespitine göre nüfusu 231 olarak belirlenmiştir.

1844-1845 yılları arası Faraşlı'da tarım topraklarına sahip 35 hane sahibinin hepsinin hasılat geliri vardır. Ekili (tarla) tarım alanları (Buğday ve arpa) 1.405 dönüm olup 14.700 kuruş gelir elde edilmiştir. 28 dönüm penbe (pamuk)'tan 1.056 kuruş elde edilirken 32 dönüm bağdan 3.360 kuruş ve 37 dönüm palamud korusundan 2.585 kuruş gelir elde edilmiştir.

Faraşlı'da hayvancılık hasılatında ilk sırayı küçükbaş hayvanlar almaktadır (1.183 kuruş). İkinci sırada büyükbaş hayvanlar (1.160 kuruş) gelmektedir. Öşür ve aded-i ağnam vergilerine gelince olarak hinta (buğday) % 52.3 ile ilk sırada gelmektedir. Onu %23,2 ile bağ, % 22.3 ile şair (arpa) ve %1.9 ile de aded-i ağnam izlemektedir..

Miktarı liva ölçüğünde belirlenen ve livaya bağlı kazalar arasında paylaştırılan vergi-yi mahsusa bedeli olarak Faraşlı'da 2.980 kuruş vergi taktir edilmiştir.

Sosyal yapı olarak bakıldığında Faraşlı'da hane reislerinin toplumda tanınmasını sağlayan aile ve sülale adlarının bazıları dinî özellik taşımaktadır. Fakı gibi unvanların yanında topal, koca, sağır, köse, çakıllı gibi sıfatlarla birlikte kullanılan lakaplar ise muhtemelen ailelerin geçmişten beri kullana geldikleri lakaplar olarak görülmektedir

KAYNAKÇA

Belgeler

BOA, ML VRD.TMT,673.

Makale ve Kitaplar

Barkan, Ö. L., (1953). *Tarihî demografi araştırmaları ve Osmanlı tarihi (Cilt: X)*. İstanbul: Türkiyat Mecmuası.

Bozkurt, N. (2011). T1844-1845 Tarihli Temettuat Defterine Göre Kütahya Sancağı Dazkırı Kazası Evciler Köyünün Sosyal ve Ekonomik Yapısı, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (19): 135-156.

Devellioğlu, F. (1996), *"Temettü'-Temettüat", Osmanlıca - Türkçe Ansiklopedik Lügat (13. Baskı.)* Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları,

Gül, A. (2009). Temettuat Defterlerine Göre Pasinler'in (Hasankale) Sosyal ve Ekonomik Yapısı . *Karadeniz Araştırmaları*, 6 (23): 77-98.

Güran, T. (2000). "19. Yüzyıl Temettuat Tahrirleri", *Osmanlı Devleti'nde Bilgi ve İstatistik*, Ankara,s.77-78.

Kütükoğlu, M. (1995). "Osmanlı Sosyal ve İktisadî Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri", cilt LIX/225, *Belleten*, Ankara, s. 394-412. Özer

Metin,R.(2018). "1260-61 / 1844-45 Temettuat Kayıtları Işığında Kazmaca Köyünün Sosyal ve Ekonomik Görüntüsü" *Studies of the Ottoman Domain Volume-Cilt: 8 / Issue-Sayı: 15/ Ağustos 2018 Sayfa-Page: 185-202*

Özer, İ. (2000). Temettuat Defterlerinde Somuncu Babanın Nesebi (1844),*Akademik Araştırmalar Dergisi* , 4-5: 593-609.

Öztürk, S. (1996). Tanzimat döneminde bir Anadolu Şehri Bilecik. İstanbul, s. 174-175..

Öztürk, S. (2000). Temettuat Tahrirleri. *Akademik Araştırmalar Dergisi Osmanlı Özel Sayısı*,ss: 537-591.

